

Krokoms kommun

Rektorn vid Nyhedens skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Nyhedens skola
i Krokoms kommun

Tillsyn i Nyhedens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Krokoms kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Nyhedens skola besöktes av Skolinspektionen den 11 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Nyhedens skola är belägen i ett friluftsområde i utkanten av Krokoms centralort. Skolan har 216 elever från årskurs 7 till 9. Nyhedens skola tar emot elever från sex olika skolor, Aspås skola, Dvårsätts skola, Rödöns skola, Trångvikens skola, Kvarnbacksskolan och Näldens skola. På skolan finns även en förberedelseklass för nyanlända elever.

Skolan inrymmer undervisningslokaler, skolmatsal och simhall.

På skolan finns tre arbetslag vars arbetslagsledare tillsammans med specialpedagog och rektor utgör skolans ledningsgrupp. Från och med januari 2014 har skolan två förstelärare vilka utsetts av förvaltningsledningen.

Kunskapsresultat

Skolverkets uppföljningsstatistik visar att 74,4 procent av eleverna i årskurs 9 på Nyhedens skola uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2012/13. Andelen är lägre än rikets genomsnitt som är 77 procent.

Våren 2013 var det genomsnittliga meritvärdet 205,5 vilket kan jämföras med rikets genomsnittsvärde som var 213,1. Av de elever som avslutade utbildningen på Nyhedens skola läsåret 2012/13 blev 84,9 procent behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, vilket även det är en något lägre andel än motsvarande behörighet i riket som är 87,6 procent. Till naturvetenskaps- och teknikprogrammet blev 82,6 procent av eleverna behöriga, att jämföra med samtliga skolor i riket där andelen är 83,2.

Kunskapsresultaten skiljer sig åt mellan flickor och pojkar på så sätt att flickorna har ett högre genomsnittligt meritvärde (224) än pojkarna (188,4). Det var också en högre andel flickor än pojkar som erhöll godkända betyg i samtliga ämnen och gymnasiebehörighet. Exempelvis uppnådde samtliga flickor behörighet till yrkesprogrammen och det estetiska programmet på gymnasiet, men endast 78,3 procent av pojkarna.

Helhetsbedömning

Vid Skolinspektionens besök vid Nyhedens skola lyfter i intervjuer rektorn, lärarna och eleverna fördelarna med sin skola; eleverna blir sedda och personalen har god kännedom om alla elever. Det är dock Skolinspektionens bedömning att rektorn tillsammans med lärarna måste fortsätta utvärdera undervisningen, kunskapsresultaten och de åtgärder man sätter in för att förbättra resultat och minska skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat.

Det är även angeläget att implementeringen av arbetsgången för särskilt stöd, som nyligen tagits fram på skolan, realiseras så att varje steg i processen följs upp kring elever i behov av särskilt stöd. Detta för att säkerställa att de utredningar som görs visar på elevers behov av särskilt stöd och möjliggör att rätt stöd sätts in. Skolans arbete med åtgärdsprogram och dess kvalitet behöver också förbättras för att de ska kunna vara det verktyg i arbetet de är tänkta att vara. Rektorn behöver även övergripande och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges för att påvisa om insatserna fått avsedd effekt.

Skolinspektionen bedömer även att skolan måste arbeta för att ge eleverna möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningen. Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Skolinspektionen bedömer även skolan måste ge eleverna tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande, där eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Krokoms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2014 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndsordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att ge eleverna inflytande på arbetsformer, arbetssätt och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och läraren ska svara för att alla elever får reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Formerna för inflytandet ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Nyhedens skola har forum för samråd med eleverna i form av bland annat klassråd och elevråd. Däremot framkommer i intervjuer med lärare och elever att skolan inte aktivt arbetar för att ge eleverna ett inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Av intervjuer framkommer att det i en del ämnen förekommer att elever och lärare diskuterar hur arbetet kan genomföras och där elevers initiativ tas tillvara, men att inflytandet varierar mellan olika ämnen och lärare och är begränsat i flera ämnen.

Rektorn menar att lärarna kommit olika långt i arbetet med elevinflytande. Rektorn beskriver att de precis "öppnat dörren" och börjat diskutera elevinflytande men att mycket arbete återstår. I intervjuerna med eleverna och lärarna framgår att elevernas möjlighet till delaktighet är begränsade. Det eleverna uppger att de kan påverka är främst hur de ska redovisa ett arbetsområde, eller om de vill skjuta upp ett prov. I lärarintervjuer framkommer att de arbetat mycket med att informera om och förklara för eleverna mål och kunskapskrav, vilket är en förutsättning för elevernas möjlighet till inflytande. Dock menar de att nästa steg, att ge eleverna ett reellt inflytande, är något de måste fortsätta att jobba med. Skolinspektionen vill poängtera att det är skolans ansvar att se till att eleverna stimuleras att engagera sig i sin egen utbildning. Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Enligt rektorn saknas beskrivningar av hur elevernas inflytande över undervisningen ska utformas och hur inflytandet ska anpassas efter ålder och mognad i skolans planering. Därmed saknar skolan ett viktigt

instrument för att utveckla sitt arbete med att ge eleverna möjlighet till reellt inflytande över undervisningen.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna inte i tillräcklig omfattning ges inflytande över undervisningens innehåll, arbetsformer och arbetssätt.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Ange i åtgärdsprogrammen:
 - a) vilka elevens behov av särskilt stöd är
 - b) konkreta och utvärderingsbara mål och åtgärder som utgår från elevens behov och inriktas mot kunskapsmålen i läroplanen och kunskapskraven
 - c) vem som ansvarar för de åtgärder som ska genomföras och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Ge särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmål till elever som behöver det.

Motivering

Enligt skollagen ska skolpersonal som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäla det till rektor. Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammen ska ange vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska istället beslut fattas om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Nyhedens skola har nyligen tagit fram rutiner och riktlinjer för arbetet med särskilt stöd. Det råder dock, som framkommer i intervjuer, en otydlighet i processen kring särskilt stöd. Rektorn menar att de behöver diskutera vad som är anpassning av undervisningen och vad som är särskilt stöd. Detta för att de ska bli säkrare i att avgöra vad som faller inom lärarens ansvarsområde att anpassa

undervisningen för den enskilde eleven och i vilket läge en utredning om särskilt stöd ska initieras av rektorn samt i vilka lägen beslut ska tas om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram. Ett lagförslag som väntas träda ikraft 1 juli innehåller ett förtydligande i skollagen när det gäller gränsdragningen mellan stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och det särskilda stöd som efter upprättande av ett åtgärdsprogram ska ges till vissa elever (se prop. 2013/14:160). Det är positivt att skolan uppmärksammar detta.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är allmänt hållna och anger inte alltid elevens behov, det vill säga att de svårigheter som eleven har och som medför att eleven inte utvecklas i inriktning mot kunskapskraven i läroplanen eller riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. De visar inte heller vilka konkreta åtgärder skolan sätter in för att ge eleven särskilt stöd. Både rektorn och intervjuade lärare uppger att de är medvetna om att åtgärdsprogrammets kvalitet behöver förbättras. I intervjuer framkommer även att lärarna behöver arbeta vidare på en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder ska formuleras så att åtgärdsprogrammen kan fylla den funktion som är avsedd att vara för elever i behov av särskilt stöd.

På Nyhedens skola finns det en förberedelseklass för nyanlända. I intervjuer framkommer att det finns nyanlända elever som har behov av studiehandledning på modersmål som inte får sådant stöd. Vid tidpunkten för tillsynen ges studiehandledning på persiska och tigrinja. Elever med andra modersmål ges särskilt stöd på svenska. Rektorn berättar att det över tid har varit svårt att rekrytera studiehandledare och att det nu är verksamhetschefen som sköter samordning och rekrytering i kommunen.

Enligt Skolinspektionens bedömning överensstämmer Nyhedens skolas åtgärdsprogram inte med skollagens krav och säkerställer att eleverna får det särskilda stöd de har rätt till. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorn övergripande och regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges och påvisa om insatserna fått avsedd effekt inte bara på individnivå utan även på skolövergripande nivå.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att skolpsykologen ges förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska sålunda finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i förarbeten (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276). Där framhålls att elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

I intervjuer med rektorn, personalen och elevhälsoteamet framkommer att elevhälsans arbete vid Nyhedens skola handlar om att ge personalen stöd och råd i frågor som lyfts angående elever i behov av särskilt stöd. De har också varit med i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete framför allt genom att implementera Olweus-antimobbningsprogram. Skolpsykologen ingår dock inte i något gemensamt strukturerat förebyggande elevhälsoarbete. Skolpsykologen involveras inte heller i några analyser av hur elevhälsans arbete på Nyhedens skola fungerar och de eventuella utvecklingsbehov som finns.

Skolinspektionen bedömer att Nyhedens skola inte använder skolpsykologen på ett sådant sätt att den utgör ett verktyg i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver skapa strukturer för hur skolpsykologen ska involveras i skolans hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbete.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek och för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö. Syftet med biblioteket är att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Med skolbibliotek avses enligt skollagens förarbeten en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket ska bidra till att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 284).

Skolinspektionen¹ har ansett att bestämmelserna innebär att eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenheten eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna. Skolbiblioteket ska omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier. Skolbiblioteket ska vidare vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Nyhedens skola har ett lärum med aktuell skönlitteratur för ungdomar och vuxna. Dock saknas facklitteratur och andra medier. I centrala Krokoms cirka 1,5 km från skolan finns kommunens bibliotek. Både i lärar- och elevintervjuer framkommer att lärummet används men att de inte använder sig av

¹ Se Skolinspektionens beslut den 26 november 2013 i dnr 44-2012:475

kommunens bibliotek eftersom det upplevs att det är för långt dit och att det därför tar för mycket tid från undervisningen.

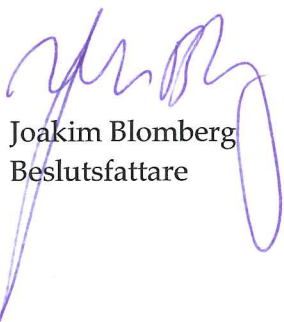
Skolinspektionen bedömer därför att eleverna inte har tillgång till ett skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande, där eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Anders Holmgren och utredare Linnéa Forsberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Eva Ahlman
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.